

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรม รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี จำนวนทั้งสิ้น 248 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 50 ของกลุ่มประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา และตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 248 ชุด ให้กับผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คืนทั้งหมด 248 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามที่ได้ส่งไป

การวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา ใช้การหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ใช้การหาค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง กลุ่มอาจารย์เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย
2. วุฒิมัธยมศึกษา กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี กลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีเช่นเดียวกัน
3. อายุ กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 31 - 40 ปี กลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 31 - 40 ปี เช่นเดียวกัน
4. ประสบการณ์ในการรับผิดชอบการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยมากกว่า 8 ปี กลุ่มอาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในช่วง 3 - 4 ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา

1. ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่โรงเรียนจัดเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมวันสำคัญมากที่สุด (ร้อยละ 99.19) รองลงมาคือกิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน (ร้อยละ 98.39) ส่วนกิจกรรมที่จัดน้อยที่สุดคือกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา
 - 2.1 การใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ พบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนที่จัดมีความเห็นว่า ได้ใช้วิธีการเมื่อกลุ่มรายงานเสร็จแล้ว ได้เปิดโอกาสให้มีการซักถามมากที่สุด (ร้อยละ 94.19) รองลงมาได้แก่ การที่กลุ่มรายงานเสร็จแล้วมีนำเสนอสรุปใจความสำคัญ โดยครูและนักเรียนร่วมกันจัดบันทึกข้อความสรุปลงบนกระดานดำ (ร้อยละ 91.70) ส่วนวิธีที่มีการทำน้อยที่สุดคือ การจัดนักเรียนเป็นกลุ่มถาวรในแต่ละภาคเรียน (ร้อยละ 31.95)

สำหรับการประเมินผลการใช้กระบวนการกลุ่ม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า ครูผู้สอนได้มีการประเมินผลเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 63.49)

2.2 กิจกรรมการสอนข่าวและเหตุการณ์พบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนที่จัดมีความเห็นว่า ทางโรงเรียนที่จัดได้ให้สมาชิกในกลุ่มคัดเลือกตัวแทนออกไปรายงานข่าว ให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสเป็นตัวแทนของกลุ่มออกไปรายงานข่าว และหลังจากที่ฟังข่าวจบ สมาชิกแต่ละกลุ่มปรึกษากันภายในกลุ่มว่าควรจะถามปัญหาอะไรบ้างมากที่สุด (ร้อยละ 100.00) รองลงมาได้แก่ หลังจากนักเรียนเล่าข่าวจบ และตอบคำถามจบแล้ว นักเรียนคนใดคนหนึ่งหรือครูจะนำเสนอ โดยให้นักเรียนทั้งชั้นได้มีส่วนร่วมในการสรุปด้วย (ร้อยละ 93.50) ส่วนวิธีการที่มีการทำน้อยที่สุด คือ การที่ครูให้นักเรียนจดบันทึกข้อความที่สรุปบนกระดานดำลงในสมุด (ร้อยละ 38.50)

สำหรับการประเมินผลกิจกรรมการสอนข่าวและเหตุการณ์พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า ครูผู้สอนได้มีการประเมินผลเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 67.50)

2.3 กิจกรรมการใช้ห้องสมุดเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยพบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนที่จัดกิจกรรมมีความเห็นว่า ครูได้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มได้มีการเลือกประธานกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม กลุ่มมีการประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานก่อนไปศึกษาค้นคว้า และครูจะชี้แจงแนะนำแนวทางการศึกษาค้นคว้า และจะให้คำปรึกษานักเรียน ขณะทำงานมากที่สุด (ร้อยละ 71.88) รองลงมาได้แก่ ครูให้นักเรียนรายงานผลการศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด (ร้อยละ 70.98) ส่วนวิธีที่มีการทำน้อยที่สุดคือ เมื่อกลุ่มรายงานผลนักเรียนทั้งชั้นอภิปรายเกี่ยวกับสาระของสิ่งที่รายงาน และนักเรียนทุกคนลอกข้อความที่สรุปบนกระดานดำลงในสมุด (ร้อยละ 60.71)

สำหรับการประเมินผลกิจกรรมการใช้ห้องสมุด ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า ครูผู้สอนได้มีการประเมินผลเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 62.05)

2.4 กิจกรรมการศึกษานอกสถานที่พบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนที่จัดมีความเห็นว่า กลุ่มได้มีการประชุมวางแผนการศึกษานอกสถานที่มากที่สุด (ร้อยละ 76.14) รองลงมาได้แก่ ครูได้ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 63.96) ส่วนวิธีการที่มีการทำน้อยที่สุด คือ การที่นักเรียนทุกคนลอกข้อความที่สรุปบนกระดานดำลงในสมุด (ร้อยละ 42.64)

สำหรับการประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า ครูประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 49.75)

2.5 กิจกรรมการจัดนิทรรศการพบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียน ที่จัดมีความเห็นว่า มีนักเรียนทั้งชั้นร่วมกันวางแผนการจัดนิทรรศการ และนักเรียนมอบหมาย การดำเนินงานตามแผน โดยแบ่งความรับผิดชอบเป็นกลุ่มมากที่สุด (ร้อยละ 61.18) รองลงมา ได้แก่ การที่มีการเตรียมรวบรวมผลงานวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ (ร้อยละ 59.87) ส่วนวิธีการ ที่มีการจัดทำน้อยที่สุดคือ การที่ครูได้ให้นักเรียนทดลองปฏิบัติเกี่ยวกับการบรรยายผลงาน (ร้อยละ 38.18)

สำหรับการประเมินผลการจัดกิจกรรมการจัดนิทรรศการ ผู้บริหารและอาจารย์มีความ เห็นว่า ครูผู้สอนได้ประเมินผลการจัดกิจกรรมการจัดนิทรรศการ เป็นส่วนมาก (ร้อยละ 59.29)

2.6 กิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน พบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียน ที่จัดมีความเห็นว่า มีการจัดรูปแบบคณะกรรมการนักเรียนแบบเจ้าหน้าที่โรงเรียนมากที่สุด (ร้อยละ 61.48) รองลงมาได้แก่ แบบรัฐสภาของประเทศ (ร้อยละ 23.77) ส่วนแบบที่มี การจัดน้อยที่สุดคือแบบชมรม (ร้อยละ 14.50)

สำหรับวิธีการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการนักเรียน ด้านชั้นศึกษาดูงาน ผู้บริหารและ อาจารย์มีความเห็นว่า คณะครูและผู้บริหารมีการศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม คณะกรรมการนักเรียนมากที่สุด (ร้อยละ 66.39) รองลงมาได้แก่ การที่คณะครูและผู้บริหารดูงาน โรงเรียนที่จัดกิจกรรมคณะกรรมการนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จ (ร้อยละ 40.98) ส่วนวิธีการที่มี การทำน้อยที่สุด (ร้อยละ 26.64) คือ การให้นักเรียนดูงานโรงเรียนที่จัดกิจกรรมคณะกรรมการ นักเรียนที่ประสบผลสำเร็จ

สำหรับวิธีการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการนักเรียน ด้านชั้นเตรียมงาน ผู้บริหารและ อาจารย์มีความเห็นว่า มีการเตรียมนักเรียนที่จะมาเป็นคณะกรรมการนักเรียนให้ทราบบทบาทและ หน้าที่มากที่สุด (ร้อยละ 80.33) รองลงมาได้แก่ การเตรียมสถานที่สำหรับเป็นที่ทำงานของ คณะกรรมการนักเรียน (ร้อยละ 68.85) ส่วนวิธีการที่มีการทำน้อยที่สุดคือ การเตรียมงบประมาณ เพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมนี้ (ร้อยละ 45.08)

สำหรับวิธีการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการนักเรียน ด้านชั้นดำเนินงาน ผู้บริหารและ อาจารย์มีความเห็นว่า มีการคัดเลือกครูที่จะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษามากที่สุด (ร้อยละ 75.82) รองลงมาได้แก่ การส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนไปลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง (ร้อยละ 74.59) ส่วนวิธีการที่มีการทำน้อยที่สุดคือ คณะกรรมการนักเรียนตกลงร่วมกันว่าจะมี การประชุมเดือนละ 2 ครั้ง (ร้อยละ 12.30)

สำหรับวิธีการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการนักเรียน ด้านประเมินผล ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมคณะกรรมการนักเรียนเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 40.18)

2.7 กิจกรรมที่ได้รับความคิดเห็น พบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนที่จัดมีความเห็นว่า ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีมากที่สุด (ร้อยละ 70.59) รองลงมาได้แก่ การได้นำความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์มาปรับปรุงแก้ไขในการบริหารโรงเรียน (ร้อยละ 69.85) ส่วนวิธีการที่มีการจัดทำน้อยที่สุดคือ การที่คณะกรรมการเปิดรับความคิดเห็นทุกวัน (ร้อยละ 42.65)

สำหรับการประเมินผลการจัดกิจกรรมที่ได้รับความคิดเห็น ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า คณะกรรมการได้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 46.32)

2.8 กิจกรรมการประชาสัมพันธ์ พบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนที่จัดมีความเห็นว่า ด้านการดำเนินการจัดที่มีครูที่ปรึกษาคอยแนะนำชี้แจงการปฏิบัติงานมากที่สุด (ร้อยละ 79.89) รองลงมาได้แก่ การจัดทำมีคณะกรรมการประชาสัมพันธ์โดยการเลือกตั้งจากนักเรียน (ร้อยละ 67.82) ส่วนวิธีที่มีการทำน้อยที่สุด คือ คณะกรรมการมีการวางแผนการดำเนินงาน (ร้อยละ 51.15)

สำหรับด้านกิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่จัด ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า มีการจัดเกี่ยวกับการชี้แจงและประกาศข่าวมากที่สุด (ร้อยละ 71.89) รองลงมาคือ การโฆษณา ส่วนกิจกรรมประชาสัมพันธ์ที่จัดน้อยที่สุดคือ การแถลงข่าว (ร้อยละ 31.61)

สำหรับวิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้ ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า ใช้วิธีการออกอากาศโดยใช้เครื่องขยายเสียงมากที่สุด (ร้อยละ 69.54) รองลงมาคือ การทำป้ายนิเทศ (ร้อยละ 62.64) ส่วนวิธีการประชาสัมพันธ์ที่มีการใช้น้อยที่สุดคือ การทำป้ายโฆษณา (ร้อยละ 43.10)

สำหรับจุดมุ่งหมายของกิจกรรมที่จัด ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า กิจกรรมที่จัดมุ่งสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครูกับนักเรียนมากที่สุด (ร้อยละ 81.03) รองลงมาคือ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียน (ร้อยละ 77.59) ส่วนที่จัดเพื่อมุ่งสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนน้อยที่สุด (ร้อยละ 71.48)

สำหรับการประเมินผล ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า มีการประเมินผลโดยครูที่ปรึกษาเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 73.56)

2.9 กิจกรรมวันสำคัญ พบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนที่จัดมีความเห็นว่า มีการจัดกิจกรรมวันไหว้ครูมากที่สุด (ร้อยละ 93.39) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมวันมาฆบูชา (ร้อยละ 91.06) ส่วนวันที่จัดกิจกรรมน้อยที่สุดคือ วันสารท (ร้อยละ 5.28)

สำหรับวิธีการดำเนินการจัด ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า ฝ่ายบริหารร่วมกับนักเรียนเป็นผู้จัด และมีการแต่งตั้งนักเรียนเป็นคณะกรรมการมากที่สุด (ร้อยละ 76.83) รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการมีการวางแผนดำเนินการร่วมกัน (ร้อยละ 61.38) ส่วนวิธีการที่มีการจัดหาน้อยที่สุดคือ การให้ผู้บริหารของโรงเรียนเป็นผู้จัด (ร้อยละ 23.17)

สำหรับการประเมินผลการจัดกิจกรรมวันสำคัญ ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า ครูที่ปรึกษามีการประเมินผลเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 45.12)

2.10 กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม พบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนที่จัดมีความเห็นว่า มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาค่ายมากที่สุด (ร้อยละ 67.98) รองลงมาได้แก่ การแต่งตั้งหรือเลือกตั้งนักเรียนเป็นคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ คณะกรรมการมีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน มีการกำหนดเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงาน และมีครูที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด (ร้อยละ 63.16) ส่วนวิธีที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ การประเมินผลการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมโดยคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ (ร้อยละ 39.91)

สำหรับการประเมินผล ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า ครูที่ปรึกษามีการประเมินผลเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 60.09)

2.11 การจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา พบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนที่จัดมีความเห็นว่า มีนักเรียนเป็นคณะกรรมการรับผิดชอบการดำเนินการ มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาฝ่ายต่าง ๆ และครูที่ปรึกษาได้ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดมากที่สุด (ร้อยละ 77.00) รองลงมาได้แก่ การประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยคณะกรรมการกีฬาของนักเรียน (ร้อยละ 75.00) ส่วนวิธีการที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ การเลือกประธานและเลขานุการคณะกรรมการ (ร้อยละ 47.00)

สำหรับการประเมินผลการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า ครูที่ปรึกษาได้มีการประเมินผลเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 62.50)

2.12 กิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ พบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนที่จัดมีความเห็นว่า ทุกโรงเรียนที่จัดมีการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามชุมนุมต่าง ๆ มีการเลือกคณะกรรมการบริหารชุมนุม และมีครูที่ปรึกษาให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดมากที่สุด (ร้อยละ 100.00)

รองลงมา ได้แก่ การไม่จำกัดจำนวนสมาชิกในแต่ละชุมนุม โดยให้นักเรียนสมัครใจเลือกมีการกำหนดหน้าที่กรรมการฝ่ายต่าง ๆ ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาชุมนุม (ร้อยละ 96.43) ส่วนวิธีการที่มีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ การประเมินผลโดยคณะกรรมการชุมนุม (ร้อยละ 87.50)

สำหรับการประเมินผลการจัดกิจกรรมชุมนุม ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า ครูที่ปรึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 89.29)

เมื่อพิจารณาการดำเนินงานของทุกกิจกรรมที่จัด เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พบว่ามีวิธีการดำเนินงานในการจัดที่พบมากทุกกิจกรรมคือ

1. การแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม
2. การให้กลุ่มร่วมกันวางแผนปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด

3.1 ปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย 12 ข้อ (เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย) ดังนี้

1. ขาดแคลนงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการ
2. การขอสนับสนุนด้านการเงินเพื่อมาดำเนินการกิจกรรมของโรงเรียนเป็น

ได้ได้ยาก

3. กิจกรรมต่าง ๆ มีมากเกินไป ทำให้กระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอน
4. วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาประชาธิปไตยมีไม่เพียงพอ
5. ครูเกิดความล้าเลในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สาเหตุเนื่องมาจากขาด

งบประมาณในการดำเนินการจัด

6. ครูขาดความเข้าใจในการประยุกต์ใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นมาเพื่อใช้

ในการดำเนินโครงการ

7. ห้องเรียนและสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีไม่เพียงพอและเหมาะสม
8. ขาดความร่วมมือจากชุมชนในการสนับสนุนการจัดกิจกรรม
9. ขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบในการจัดโครงการและกิจกรรม

10. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม
 11. ครูแต่ละคนได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมหลายอย่างจนทำให้โครงการต่าง ๆ ขาดประสิทธิภาพ
 12. ขาดการประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ ให้รับรู้กันอย่างทั่วถึง
- 3.2 ปัญหาที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด 8 ข้อ (เรียงจากมากไปหาน้อย) คือ
1. นักเรียนขาดความสนใจและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ น้อย
 2. ขาดหนังสือพิมพ์ ข่าวสาร หรือสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ติดตามและค้นคว้า
 3. คณะครูไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย
 4. ไม่มีคำสั่งในการมอบหมายอย่างเด่นชัด
 5. ผู้บริหารขาดความกระตือรือร้นในการสนับสนุนให้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย
 6. ครูไม่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างสมพฤติกรรมประชาธิปไตยให้กับเด็ก
 7. ไม่มีการติดตามประเมินผลโครงการต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ
 8. ครูที่ปรึกษากิจกรรมต่าง ๆ ขาดความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อกิจกรรมพัฒนาประชาธิปไตยที่โรงเรียนจัดขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลที่ได้รับจากการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่ควรจะได้นำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยที่โรงเรียนส่วนมากที่สุดจัดคือกิจกรรมวันสำคัญ และกิจกรรมวันสำคัญที่โรงเรียนจัดมากที่สุดคือ กิจกรรมวันไหว้ครู สาเหตุที่โรงเรียนส่วนมากจัดกิจกรรมวันดังกล่าว อาจจะเป็นเพราะว่าวันไหว้ครู เป็นวันที่ทางราชการได้กำหนดให้โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องจัดกิจกรรมภายในสัปดาห์ที่สองของเดือนมิถุนายนของทุกปี และกิจกรรมวันไหว้ครู เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย ซึ่งโรงเรียนต่าง ๆ ต่างก็มุ่งที่จะรักษาประเพณีอันดีงามไว้

กิจกรรมวันสำคัญที่โรงเรียนจัดน้อยที่สุดคือกิจกรรมวันสารท สาเหตุอาจเป็นเพราะว่า ช่วงเวลาดังกล่าวตรงกับช่วงปลายเดือนกันยายนหรือต้นเดือนตุลาคม ตรงกับเดือนสิบของไทยเรา ช่วงนี้โรงเรียนประถมศึกษากำลังดำเนินการวัดผลประเมินผลปลายภาคเรียนภาคต้น คณะครูส่วนใหญ่ต้องจัดทำงานธุรการชั้นเรียนเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนจึงไม่ได้สนใจในการจัดกิจกรรมนี้ อีกประการหนึ่งอาจจะ เป็นเพราะว่าวันสารทเป็นประเพณีเฉพาะท้องถิ่น เป็นกิจกรรมที่นิยมในบางท้องถิ่น สำหรับจังหวัดเพชรบุรี โรงเรียนต่าง ๆ ไม่ได้ให้ความสำคัญของ วันนี้นักนัก ถือว่าเป็นกิจกรรมของชุมชนที่ผู้ปกครองนักเรียนถือปฏิบัติอยู่บ้างโดยการไปทำบุญตักบาตร ที่วัด เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษเท่านั้น และทางราชการก็ไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์หรือ สนับสนุนให้ดำเนินการจัดกิจกรรมนี้แต่อย่างใด

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมวันสำคัญที่โรงเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่จัด ได้ใช้วิธีดำเนินการจัด และเป็นวิธีการจัดที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียนคือ ฝ่ายบริหาร ร่วมกับนักเรียนเป็นผู้จัด มีการแต่งตั้งนักเรียนเป็นคณะกรรมการ คณะกรรมการมีการวางแผน การดำเนินการร่วมกัน มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษา ครูที่ปรึกษาได้ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด มีการ ประเมินผลการจัดกิจกรรมวันสำคัญโดยคณะกรรมการจัดกิจกรรม การดำเนินการดังกล่าวเป็นการ ช่วยสนับสนุน ฝึกฝนนักเรียน ให้ร่วมคิด ร่วมทำ โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการวางแผนและ ดำเนินงาน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตย

การดำเนินการจัดกิจกรรมวันสำคัญที่เป็นวิธีดำเนินการที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยแก่นักเรียน แต่โรงเรียนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่จัดได้ดำเนินการคือ การมอบหมายงาน ให้คณะกรรมการทุกคนได้มีส่วนรับผิดชอบ การเลือกประธานคณะกรรมการ และเลขานุการ คณะกรรมการ และการประเมินผลโดยครูที่ปรึกษา แนวทางการดำเนินการทั้ง 3 ประการข้างต้น เป็นการดำเนินการที่สำคัญที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตย เพราะว่าการมอบหมายงานให้คณะกรรมการได้ รับผิดชอบ เป็นการสนับสนุนการร่วมมือกันทำงาน (สามัคคีธรรม) การเลือกประธานคณะกรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการ เป็นการสนับสนุนการฝึกปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ของผู้นำและผู้ตาม ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย

การประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นภารกิจที่สำคัญที่ผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมจะต้อง ดำเนินการ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าตลอดจนการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมว่ามีมากน้อย เพียงใด เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ การประเมินผลเป็นกระบวนการบ่งชี้คุณค่าของ

การจัดกิจกรรมว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ดังนั้นการที่ครูที่ปรึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาส่วนมากที่จัดกิจกรรมวันสำคัญไม่ได้ดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรม ครูที่ปรึกษา จึงไม่มีโอกาสที่จะทราบได้ว่าการจัดกิจกรรมบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด ยังมีส่วนใดที่บกพร่องจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป ทั้งนี้เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันว่าการประเมินผล ย่อมนำไปสู่การปรับปรุงในทุก ๆ ด้าน (สมหวัง พินยานุวัฒน์, 2528 : บทนา) สาเหตุที่ ครูที่ปรึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ได้ประเมินผลการจัดกิจกรรมวันสำคัญ อาจจะเป็นเพราะว่าครูที่ปรึกษา ยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล และอาจจะเป็นเพราะว่าครูที่ปรึกษายังไม่มี ความสามารถในการสร้าง เครื่องมือการวัดและประเมินผลอย่างแท้จริง ดังที่ราตรี แอ่อ่วม (2531 : 166) พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมยังไม่มีผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ ที่จะสร้าง เครื่องมือการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมในโรงเรียนและไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ในการประเมินผลประชาธิปไตยในชั้นเรียน

2. กิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยที่โรงเรียนส่วนมากจัดเป็นอันดับสองคือ กิจกรรม คณะกรรมการนักเรียน สาเหตุที่จัดมากอาจจะเป็นเพราะว่ากิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ สำนึกงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้มีการส่งเสริมให้จัดอย่างจริงจัง เป็นกิจกรรม หลักกิจกรรมหนึ่งที่กำหนดไว้ในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ในโรงเรียนประถมศึกษา นอกจากนี้ กิจกรรมดังกล่าวยังสอดคล้องกับรูปแบบการปกครองของ ประเทศ เป็นแบบจำลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศ

การดำเนินการจัดกิจกรรมคณะกรรมการนักเรียนที่โรงเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งของ โรงเรียนที่จัดได้ใช้วิธีดำเนินการ และเป็นวิธีดำเนินการที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียน คือ การเตรียมนักเรียนที่จะมาเป็นกรรมการนักเรียน ให้ทราบบทบาทและหน้าที่ มีการร่างธรรมนูญ หรือระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการนักเรียน มีการคัดเลือกครูที่จะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา มีการตั้ง คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยตัวแทนนักเรียนและครูที่ปรึกษา มีการประกาศธรรมนูญหรือระเบียบ ข้อบังคับคณะกรรมการนักเรียน และกำหนดการเลือกตั้ง มีการดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการ นักเรียนโดยจัดตั้งคณะกรรมการชั่วคราว โดยให้มีผู้แทนนักเรียนทุกห้องเป็นคณะกรรมการ และ แต่งตั้งนักเรียนอาวุโสเป็นประธานกรรมการชั่วคราว รับสมัครเลือกตั้งโดยคณะกรรมการชั่วคราว เป็นผู้รับสมัคร ผู้รับสมัครเลือกตั้งประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนข้อสงสัย และหาเสียงเลือกตั้ง มีการ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีการจัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ และวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมคณะกรรมการนักเรียนที่เป็นวิธีการที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยแก่นักเรียน

โรงเรียนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่จัดได้ดำเนินการคือ การพิจารณาธรรมนุหรือระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการนักเรียน การอนุมัติธรรมนุหรือระเบียบเป็นข้อบังคับคณะกรรมการนักเรียน การให้กรรมการชั่วคราวแจ้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และวิธีการเลือกตั้งให้สมาชิกในท้องของตนทราบ การจัดพิธีการเข้ารับตำแหน่งของคณะกรรมการ การให้คณะกรรมการกล่าวคำปฏิญาณในพิธีการเข้ารับตำแหน่ง การกำหนดวาระการประชุมและการแจ้งวาระการประชุมให้สมาชิกทราบล่วงหน้า และการประเมินผลการจัดกิจกรรม เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว จะเห็นว่าโรงเรียนส่วนมากได้ดำเนินการที่จะช่วยพัฒนาประชาธิปไตยแก่นักเรียน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการบางอย่างที่โรงเรียนส่วนมากน่าจะดำเนินการแต่ไม่ได้ดำเนินการคือ การจัดพิธีการเข้ารับตำแหน่งของคณะกรรมการนักเรียน และการให้คณะกรรมการกล่าวคำปฏิญาณในพิธีการเข้ารับตำแหน่งและการประเมินผลการจัดกิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน

โดยทั่วไปแล้วคณะกรรมการนักเรียนไม่ได้รับผลตอบแทนที่เป็นรูปธรรมจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่แต่ประการใด ในทางตรงกันข้ามคณะกรรมการนักเรียนจะต้องรับภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่ง ดังนั้นการจัดพิธีการเข้ารับตำแหน่งของคณะกรรมการนักเรียน และการให้คณะกรรมการกล่าวคำปฏิญาณในพิธีการเข้ารับตำแหน่ง จึงน่าจะ เป็นวิธีการสำคัญที่โรงเรียนทั้งหลายควรจะได้จัดให้มีขึ้น เพราะวิธีการดังกล่าวจะทำให้คณะกรรมการนักเรียนได้รับผลตอบแทนทางด้านความรู้สึก ทำให้พวกเขาเกิดความภาคภูมิใจในตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลให้พวกเขาอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่ นอกจากนี้จะเป็นการทำให้นักเรียนคนอื่น ๆ เห็นความสำคัญ เห็นคุณค่าของคณะกรรมการนักเรียนด้วย เพราะว่าการจัดกิจกรรมคณะกรรมการนักเรียนมักจะประสบกับปัญหาที่มักจะพบอยู่เสมอ คือ นักเรียนไม่เห็นคุณค่าของคณะกรรมการนักเรียน (John Mckimic อ้างถึงใน อรวรรณ พนาพันธ์, 2518 : 19) นอกจากนี้ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศ การเข้ารับตำแหน่งของคณะรัฐมนตรีก็จะมีพิธีการปฏิญาณตนก่อนเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งถ้าโรงเรียนจัดพิธีการดังกล่าวให้กับคณะกรรมการนักเรียน ก็จะทำให้ นักเรียนได้เข้าใจถึงแบบจำลองระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงด้วย

การประเมินผลการจัดกิจกรรม ก็เช่นเดียวกับการจัดกิจกรรมวันสำคัญ ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนมากไม่ได้ดำเนินการประเมินผลเป็นส่วนใหญ่ สาเหตุคงจะเป็นดังที่ได้กล่าวแล้วในกิจกรรมวันสำคัญ

3. กิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยที่โรงเรียนสอนมากจัดเป็นอันดับที่ 3 คือ การใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ

ความประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการให้โรงเรียนประถมศึกษาได้ใช้กระบวนการกลุ่มในการฝึกฝนพฤติกรรมประชาธิปไตย ในด้านปัญหาธรรมคารวธรรม และสามัคคีธรรม แก่นักเรียนซึ่งเป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่สำคัญ นอกจากนี้หลักสูตรระดับประถมศึกษา และแผนการสอนกลุ่มวิชาต่าง ๆ ที่กรมวิชาการได้กำหนดไว้ส่วนหนึ่ง ก็ได้มุ่งเน้นให้ครูใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การดำเนินการใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มวิชาต่าง ๆ ที่โรงเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่จัดได้ใช้วิธีดำเนินการและเป็นวิธีดำเนินการที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียน คือ การจัดนักเรียนเป็นกลุ่มชั่วคราว และมีการเปลี่ยนแปลงสมาชิกของกลุ่มทุกครั้งที่มีการจัดกลุ่ม จัดให้กลุ่มมีสมาชิก 5 - 8 คน จัดให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสหมุนเวียนกันเป็นประธานกลุ่ม ให้ประธานกลุ่มเป็นผู้เลือกเลขานุการกลุ่ม ครูผู้สอนมอบหมายงานให้กลุ่มทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยใช้บัตรงาน กลุ่มมีการวางแผนร่วมกันก่อนปฏิบัติงาน นักเรียนทำงานตามแผนและข้อตกลง เมื่อกลุ่มทำงานเสร็จแล้วมีการสรุปผลงานที่ทำ กลุ่มสรุปว่าผลงานถูกต้องหรือไม่ กลุ่มสรุปว่าใครบ้างไม่ทำตามข้อตกลง กลุ่มสรุปว่าจะให้ใครเป็นตัวแทนเสนอผลงาน ครูให้กลุ่มรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยให้กลุ่มร่วมกันคิดวิธีการรายงาน เมื่อกลุ่มรายงานเสร็จแล้วได้เปิดโอกาสให้มีการซักถาม มีการนำเสนอสรุปใจความสำคัญ โดยครูและนักเรียนร่วมกัน และมีการจดบันทึกข้อความที่สรุปลงบนกระดานดำ นักเรียนแต่ละคนจดบันทึกข้อความที่สรุปบนกระดานดำลงในสมุด และได้มีการประเมินผลการทำงานกลุ่ม

จะเห็นว่าโรงเรียนส่วนมากเกินกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่จัด ได้ดำเนินการใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อจะช่วยเหลือเสริมสร้างพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยแก่นักเรียนครบเกือบทุกชั้นตอน ยกเว้นเรื่องการสรุปว่า ทำงานได้ผลอย่างไร ซึ่งโรงเรียนส่วนมากยังไม่ได้ดำเนินการ สาเหตุอาจจะ เป็นเพราะว่าครูยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผลการดำเนินงาน จึงไม่ได้ดำเนินการส่งเสริมนักเรียนอย่างแท้จริง ในการจัดกิจกรรมวันสำคัญ การจัดกิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน ครูที่ปรึกษาส่วนมากยังไม่ได้ดำเนินการประเมินผลการจัดกิจกรรมดังกล่าวมาแล้ว

ในการดำเนินการใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ปรากฏว่ายังมีโรงเรียนส่วนหนึ่งประมาณร้อยละ 18.25 ได้จัดนักเรียนเป็นกลุ่มถาวรในแต่ละภาคเรียน ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวไม่สอดคล้องกับคำแนะนำของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 7 - 8) กลุ่มเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกประมาณ 5 - 8 คน เพื่อให้รวมกลุ่มกันทำกิจกรรมตามเนื้อหาในแผนการสอนแต่ละเรื่อง

เมื่อจบเรื่องหนึ่งหรือแผนการสอนหนึ่งก็สลายตัวไป เมื่อจะเรียนเรื่องใหม่ในแผนการสอนใหม่ ก็ให้นักเรียนรวมกลุ่มกันใหม่อีก ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพราะว่ากาให้นักเรียนได้เปลี่ยนกลุ่มบ่อย ๆ ตามเนื้อหาในแผนการสอนแต่ละเรื่อง จะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสหมุนเวียนเป็นประธานกลุ่ม เป็นเลขานุการกลุ่ม และสมาชิกของกลุ่ม อย่างทั่วถึงทุกคน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกการปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีอย่างเพียงพอ นอกจากนั้นการเปลี่ยนกลุ่มบ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกับบุคคลที่มีลักษณะนิสัยแตกต่างกันหลาย ๆ ลักษณะด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนการปรับตัวให้เหมาะสมกับบุคคลในลักษณะที่แตกต่างกัน

4. กิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยที่โรงเรียนส่วนมากจัดเป็นอันดับที่ 5 คือ กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม ที่จัดกิจกรรมนี้มากอาจเป็นเพราะว่าสอดคล้องกับหลักสูตรและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้โรงเรียนจัดสอนวิชาลูกเสือและยุวกาชาด เพื่อปลูกฝังวินัยและคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของชาติแก่นักเรียน การเรียนการสอนวิชาลูกเสือและยุวกาชาดนั้น กิจกรรมสำคัญที่โรงเรียนจะต้องจัดคือ การอยู่ค่ายพักแรม นอกจากนี้ การอยู่ค่ายพักแรมยังเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากจัดไว้เป็นกิจกรรมหลักในแผนปฏิบัติงานประจำปี เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ทั้งครูและนักเรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรม และสนิทสนมคุ้นเคยทั้งคณะครู นักเรียนภายในโรงเรียน และคณะครู นักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ

การดำเนินการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมที่โรงเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่จัดได้ใช้วิธีดำเนินการ และเป็นวิธีดำเนินการที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียน คือ มีการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งนักเรียนเป็นคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในการอยู่ค่ายพักแรม คณะกรรมการมีการประชุมวางแผนการดำเนินงานมีการกำหนดเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานตามแผน มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาค่าย ครูที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม โดยครูที่ปรึกษา

วิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมที่เป็นวิธีดำเนินการเพื่อช่วยพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งโรงเรียนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่จัดได้คือ การเลือกประธานคณะกรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการ และการประเมินผลการอยู่ค่ายพักแรม โดยคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ กิจกรรมการดำเนินการทั้งสองประการเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตย การเลือกประธานคณะกรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการ เป็นการพัฒนาการเป็นผู้นำแก่นักเรียน และการประเมินผลก็เป็นการดำเนินการที่มีคุณค่าต่อการปรับปรุง

การดำเนินงานดังได้กล่าวมาแล้ว เหตุผลที่โรงเรียนส่วนมากยังไม่ได้จัด อาจจะเป็นเพราะว่าครูไม่ได้มีการตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการ หรืออาจเป็นเพราะว่าครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงในการสร้างเครื่องมือประเมินผล

5. กิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยที่โรงเรียนส่วนมากจัดเป็นอันดับที่ 6 คือ กิจกรรมการใช้ห้องสมุดเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ที่โรงเรียนส่วนมากจัดกิจกรรมนี้ อาจเป็นเพราะว่าเป็นกิจกรรมที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ให้การสนับสนุนมาตลอด ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529) และยังให้การสนับสนุนต่อไปในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, อัดสำเนา) เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมุ่งหวังให้โรงเรียนประถมศึกษา ได้พัฒนานักเรียนให้มินิรักการอ่าน และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อื่น ๆ เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรับผิดชอบ ฯลฯ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา นอกจากนี้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรียังได้มีนโยบายการประกวดห้องสมุด และในโรงเรียนประถมศึกษาของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้โรงเรียนต่าง ๆ ได้สนใจในการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเข้าประกวด

การดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ที่โรงเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่จัดได้ใช้วิธีดำเนินการ และเป็นวิธีดำเนินการที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียนคือ ครูจะศึกษาและอัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า ได้แก่ หนังสือที่จะใช้ บัตรกำหนดงาน บัตรคำถาม ฯลฯ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มได้มีการเลือกประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มสร้างข้อตกลงต่าง ๆ ในการทำงาน กลุ่มจะมีการประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานก่อนไปศึกษาค้นคว้า ครูชี้แจงแนะนำแนวทางการศึกษาค้นคว้า และจะให้คำปรึกษาให้นักเรียนขณะทำงาน เมื่อศึกษาค้นคว้าแล้วนักเรียนจะประชุมกลุ่มย่อยเพื่ออภิปรายสรุป และประเมินผลการทำงาน ครูให้นักเรียนรายงานผลการค้นคว้าจากห้องสมุด เมื่อกลุ่มรายงานผลนักเรียนทั้งชั้นอภิปรายเกี่ยวกับสาระของสิ่งที่รายงาน ครู นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาสาระของสิ่งที่รายงาน และจดบันทึกลงบนกระดานดำ นักเรียนทุกคนลอกข้อความที่สรุปบนกระดานดำลงในสมุด ครูประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน

วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าวทุก ๆ กิจกรรม ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียน และปรากฏว่าไม่มีกิจกรรมใดที่โรงเรียนจัดเกินกว่าครึ่งหนึ่งไม่ได้ดำเนินการ จึงสามารถสรุปได้ว่า

โรงเรียนที่จัดกิจกรรมนี้เกินกว่าครึ่งหนึ่ง ได้ดำเนินการทุกประการ ที่จะช่วยพัฒนาประชาธิปไตยแก่นักเรียน

6. กิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยที่โรงเรียนส่วนน้อยที่สุดจัดคือ กิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ สาเหตุอาจจะ เป็นเพราะว่าในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอแนะไว้ ไม่ได้ให้รายละเอียดใด ๆ ในการจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ ไว้ เพียงแต่กล่าวถึงชื่อชุมนุมที่โรงเรียนสามารถจะจัดได้เท่านั้น เช่น ชุมนุมกีฬา ชุมนุมดนตรี ฯลฯ เพราะฉะนั้นการที่คู่มือไม่ได้ให้รายละเอียดในการดำเนินการจัด จึงอาจเป็นสาเหตุทำให้โรงเรียนต่าง ๆ ไม่ดำเนินการจัดชุมนุม นอกจากนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าการให้นักเรียนรวมกลุ่มกันเองใช้เวลานาน ๆ เป็นภาคเรียนหรือเป็นปีการศึกษา นั้น อาจจะไม่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กวัยนี้ จากประสบการณ์ของผู้วิจัยเองพบว่า เด็กวัยประถมศึกษา ยังไม่มีความคิดที่จะรวมกลุ่มกันเอง เพื่อปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ ได้อย่างจริงจัง เป็นระยะเวลา ยาวนาน การรวมกลุ่มของนักเรียนที่ได้ผลดีนั้น จะ เป็นการรวมกลุ่มกันในลักษณะที่ครูเป็นผู้กำหนดให้ หรือรวมกลุ่มกันเอง ในช่วงเวลาสั้น ๆ และจำนวนสมาชิกไม่มาก เช่น การรวมกลุ่มกันในการเรียนการสอนกลุ่มวิชาต่าง ๆ ในชั้นเรียน

สำหรับโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมชุมนุมนั้นปรากฏว่าการดำเนินงานที่โรงเรียนส่วนมาก ของโรงเรียนที่จัดได้ใช้วิธีดำเนินการ และเป็นวิธีดำเนินงานที่สนับสนุนประชาธิปไตยแก่นักเรียนคือ มีการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มตามชุมนุมที่จัดตั้ง ไม่จำกัดจำนวนสมาชิกในแต่ละชุมนุม โดยให้นักเรียนสมัครใจเลือก มีการเลือกคณะกรรมการบริหารชุมนุม เลขาธิการ และตำแหน่งอื่น ๆ คณะกรรมการชุมนุมมีการวางแผนการดำเนินงาน มีการกำหนดหน้าที่กรรมการฝ่ายต่าง ๆ ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานตามแผน มีการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมนุม มีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษาชุมนุม ครูที่ปรึกษาให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด มีการประเมินผล การจัดกิจกรรมชุมนุม โดยคณะกรรมการชุมนุม มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมชุมนุมโดยครูที่ปรึกษา และปรากฏว่าไม่มีวิธีดำเนินการกิจกรรมใดที่โรงเรียนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่จัดไม่ได้ดำเนินการ แสดงว่าโรงเรียนที่จัดกิจกรรมชุมนุมนั้นเกินกว่าครึ่งหนึ่ง ดำเนินการสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตย โดยใช้กิจกรรมชุมนุม

7. กิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยที่โรงเรียนส่วนน้อยจัดอีกกิจกรรมหนึ่งคือ กิจกรรม ได้รับความเห็น สาเหตุอาจจะ เป็นเพราะว่าครูได้มองข้ามความสำคัญของกิจกรรมดังกล่าว เนื่องจากอาจจะคิดว่า เด็กวัยประถมศึกษา ยังไม่สามารถที่จะให้ข้อคิดเห็นใด ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์

และ เมื่อพิจารณาในแง่ของวัฒนธรรมไทยแล้ว จะพบว่าคนไทยโดยทั่วไปถูกสอนให้เชื่อฟังผู้ใหญ่ โดยไม่มีการโต้แย้งการให้ข้อ เสนอแนะแก่ผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำ ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจจะ เป็นสาเหตุให้ครูเข้าใจว่า นักเรียนคงจะไม่กล้าให้ข้อคิดเห็นใด ๆ ได้ หรือในทางตรงข้าม อาจจะ เป็นไปได้ว่านักเรียนวัยประถมศึกษาเป็นวัยที่บริสุทธิ์ และมีความใกล้ชิดกับครูและ เพื่อนนักเรียนเองด้วยกันอยู่แล้ว มีปัญหาอะไรหรือมีข้อ เสนอแนะอะไร ก็บอกด้วยปาก ไม่จำเป็นต้อง ใช้ตัวรับความคิดเห็นแต่อย่างใด

การดำเนินการจัดกิจกรรมตัวรับความคิดเห็นที่โรงเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียน ที่จัดได้ใช้วิธีดำเนินการ และเป็นวิธีดำเนินการที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียน คือ มีคณะกรรมการ ซึ่งได้มาจากการเลือกตั้ง เป็นผู้ดำเนินการ คณะกรรมการรวบรวมปัญหาเสนอ คณะกรรมการนักเรียน คณะกรรมการนักเรียนได้มีการประชุมอภิปราย หาแนวทาง แก้ปัญหา เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่าง เสรี และได้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์มาปรับปรุง แก้ไขในการบริหารโรงเรียน

การดำเนินการจัดกิจกรรมตัวรับความคิดเห็นที่เป็นการพัฒนาประชาธิปไตยของ นักเรียน แต่โรงเรียนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่จัดได้ดำเนินการคือ มีการเลือกประธาน คณะกรรมการ และ เลขานุการคณะกรรมการ และคณะกรรมการได้ประเมินผลการจัดกิจกรรม ตัวรับความคิดเห็น สาเหตุที่ครูไม่ได้สนับสนุนให้มีการดำเนินการ อาจจะมีสาเหตุเช่นเดียวกับการ จัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม

8. กิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยที่โรงเรียนส่วนน้อยจัด อีกกิจกรรมหนึ่งคือ กิจกรรมการจัดนิทรรศการ สาเหตุอาจจะ เป็นเพราะว่าครูยังขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จัด เพราะโดยทั่วไป ครูโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท ส่วนมากยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ การนำวัสดุท้องถิ่นมาใช้ประยุกต์ ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ยังมีน้อย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไป ยังไม่ สามารถที่จะจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ ได้อย่างพอเพียง ดังนั้นการที่โรงเรียนจะสนับสนุนหรือส่งเสริมกิจกรรมการจัดนิทรรศการ หรือ กิจกรรมอื่น ๆ ย่อมเป็นไปได้ยาก อีกประการหนึ่งอาจจะ เป็นเพราะว่าโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไป อยู่ห่างไกลแหล่งข้อมูล ไม่มีข้อมูลอย่างพอเพียงที่จะนำมาจัดกิจกรรมการจัดนิทรรศการ หรือ อาจจะ เป็นไปได้ว่าเด็กระดับประถมศึกษา ยังขาดเทคนิควิธีการ ขาดความคิดริเริ่ม ขาดรูปแบบที่ดี ในการจัด

การดำเนินการจัดนิทรรศการที่โรงเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่จัด ได้ใช้วิธีดำเนินการ และเป็นวิธีดำเนินการที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียนคือ นักเรียนทั้งชั้นร่วมกันวางแผนการจัดนิทรรศการ นักเรียนมอบหมายการดำเนินงานตามแผน โดยแบ่งความรับผิดชอบเป็นกลุ่ม กลุ่มมีการเลือกประธานกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม กลุ่มมีการวางแผนการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย กลุ่มมอบหมายความรับผิดชอบให้กับสมาชิกในกลุ่มทุกคน ครูได้ให้คำแนะนำแก่ประธานกลุ่มอย่างใกล้ชิด มีการประเมินผลการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

การดำเนินการจัดนิทรรศการที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียน แต่โรงเรียนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่จัด โดยใช้วิธีดำเนินการคือ กลุ่มมีการสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติงาน มีการประเมินผลการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับผลงาน การสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนดำเนินการที่สำคัญ ที่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยแก่นักเรียน เพราะว่าข้อตกลงในการทำงานเปรียบได้กับกฎหมายที่ควบคุมการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม การร่วมกันสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติงาน จะเป็นการฝึกนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการออกกฎข้อบังคับ เพราะว่าสังคมประชาธิปไตยในอนาคตนั้น ต้องให้ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย ออกกฎข้อบังคับต่าง ๆ สาเหตุที่โรงเรียนจัดกิจกรรมนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้ให้นักเรียนดำเนินการในเรื่องนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าโดยทั่วไปโรงเรียนที่จัดกิจกรรมประชาธิปไตย จะมีข้อตกลงในการปฏิบัติงานอยู่แล้วทุกห้องเรียน ดังนั้นเมื่อจัดกิจกรรมจัดนิทรรศการ ครูจึงไม่ได้ให้นักเรียนสร้างข้อตกลงขึ้นมาใหม่ สาเหตุที่โรงเรียนจัดกิจกรรมการจัดนิทรรศการส่วนใหญ่ไม่ได้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม อาจจะเป็นเพราะว่าครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญ หรือไม่มีความสามารถในการสร้างเครื่องมือในการประเมินผล ดังได้กล่าวมาแล้วในกิจกรรมวันสำคัญ

การประเมินผล

ข้อที่น่าสนใจ เกิดขึ้นเกี่ยวกับการประเมินผลในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ พบว่าโรงเรียนที่จัดกิจกรรมประชาธิปไตยเท่านั้นที่มีการประเมินผลอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 73.56 ของโรงเรียนส่วนมากที่จัด ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ พบว่าการประเมินผลยังอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ กล่าวคือรองลงมาคือกิจกรรมเกี่ยวกับการสอนข่าวและเหตุการณ์ มีการประเมินผลร้อยละ 67.50 กิจกรรมเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มร้อยละ 63.49 และกิจกรรมที่มีการประเมินผลน้อยที่สุดคือกิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน ร้อยละ 40.18 ของโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมเป็นส่วนมาก

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ากิจกรรมที่โรงเรียนส่วนมากจัดน้อยที่สุดคือกิจกรรมชุมนุมกลับมีการประเมินผลมากที่สุดถึงร้อยละ 89.29 ของโรงเรียนที่จัด ซึ่งถ้าจะให้การจัดกิจกรรมต่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงแล้ว โรงเรียนที่จัดกิจกรรมควรจะได้มีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อยร้อยละ 90.00 โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่มีส่วนเสริมสร้าง สนับสนุน หรือพัฒนาความคิดในการทำงานร่วมกัน การให้นักเรียนรู้จักปกครองตนเอง การร่วมกันปฏิบัติงานตามแผนและข้อตกลง ตลอดจนการรับผิดชอบงาน และผลงานที่ปฏิบัติร่วมกันอันจะเป็นพื้นฐานในการสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นแก่ตัวนักเรียน เช่น กิจกรรมคณะกรรมการนักเรียน (ร้อยละ 40.18) กิจกรรมผู้รับความคิดเห็น (ร้อยละ 46.32) กิจกรรมการศึกษาออกสถานที่ (ร้อยละ 42.64) กิจกรรมวันสำคัญ (ร้อยละ 45.12) ควรจะได้ปรับปรุงการประเมินผลกิจกรรมเหล่านี้ให้มีการประเมินผลมากขึ้น เพราะการประเมินผลจะช่วยทำให้ทราบว่า การจัดกิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ส่วนใดที่ยังมีส่วนบกพร่องจะได้แก้ไขปรับปรุงต่อไป

9. ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด

ถึงแม้ว่าปัญหาที่พบจะอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด แต่มีประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ 5 ลำดับดังนี้

1. ขาดแคลนงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการ
2. การขอสนับสนุนด้านการเงินเพื่อมาดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนเป็นไปได้ยาก
3. กิจกรรมต่าง ๆ มีมากเกินไป ทำให้กระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอน
4. วัสดุอุปกรณ์ดำเนินงานตามโครงการพัฒนาประชาธิปไตยมีไม่เพียงพอ
5. ครูขาดความเข้าใจในการประยุกต์ใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นมาเพื่อใช้ในการ

ดำเนินโครงการ

ปัญหาที่น่าสนใจ 5 ลำดับ พอดีจะนำมาอภิปรายแยกเป็น 2 ประเด็น คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณและวัสดุ (ข้อ 1, 2, 4 และ 5)
2. ปัญหาด้านวิธีดำเนินการจัดกิจกรรม (ข้อ 3)

1. ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณและวัสดุ (ข้อ 1, 2, 4 และ 5)

สาเหตุ

เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด เพราะการประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรัฐจะต้องจัดให้เปล่ากับเด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ซึ่งมีโรงเรียนอยู่มากที่ต้องรับผิดชอบ

วิธีแก้

รัฐควรให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ ด้านการศึกษาหรืองบประมาณสนับสนุนโครงการจัดกิจกรรมให้เพียงพอ แต่อย่างไรก็ดีปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาขั้นพื้นฐานที่มีอยู่ทุกหน่วยงาน การที่ผู้บริหารจะดำเนินกิจการใด ๆ ให้บังเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้ ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณของทางราชการแต่เพียงอย่างเดียว อาจขอความร่วมมือจากชุมชนหรืออาสาสมัครในท้องถิ่นที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ การดำเนินงานก็จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้

2. ปัญหาด้านวิธีดำเนินการจัดกิจกรรม (ข้อ 3)

กิจกรรมต่าง ๆ มีมากเกินไปทำให้กระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอน

สาเหตุ

ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการบูรณาการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องเข้าด้วยกัน จึงทำให้ดูเหมือนว่ามีกิจกรรมมาก

วิธีแก้

ครูต้องศึกษาเนื้อหาและวิธีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่คล้าย ๆ กัน เพื่อจะได้นำมาจัดเข้าด้วยกันได้ เป็นการลดเวลาการจัดกิจกรรมที่ซ้ำซ้อน เช่น กิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาด

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจะจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ เพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถนำไปดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรปรับปรุง และพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยให้สามารถใช้เป็นแนวทางปฏิบัติได้ ในการจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรสนับสนุน ติดตามดูแลการให้ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้การจัดกิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์อย่างใกล้ชิด

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรจะได้มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล อย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้นำผลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โรงเรียน

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดเป้าหมาย แนวทาง และวิธีการจัดกิจกรรม เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รับการปลูกฝัง และเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริง

2. ครูผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ควรจะได้รับการประชุมหรือฝึกอบรม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจก่อนที่จะได้ดำเนินการจัดกิจกรรม โดยเฉพาะเรื่องจุดประสงค์ที่เน้นเกี่ยวกับพฤติกรรม และระบบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย